

Prof. Dr. Zdeněk Kudělka (*4. 12. 1926)

Profesor Zdeněk Kudělka se v tomto roce dožívá významného životního jubilea. Brněnský žák profesora Václava Richtera se od počátku své badatelské dráhy věnoval podobné problematice jako jeho učitel - to znamená především výzkumu dějin moderní, barokní a románské architektury. Tento časově retrospektivní, jistě poněkud netradiční výčet má ovšem svou jistou logiku: odráží totiž časové střetnutí Kudělkových badatelských zájmů. Přesto, že ukončil svá studia prací o románské architektuře (Sv. Jakub u Kutné Hory), od počátků své vlastní vědecké práce se věnoval zvláště umění modernímu. Zejména studoval brněnskou funkcionalistickou architekturu a věnoval této problematice dvě své knižní publikace (o stavitelství meziválečného Brna a monografii o architektu Bohuslavu Fuchsovi). Obě tyto práce tvoří metodicky dosud významný předěl v pojetí a pochopení moderní architektury nejen brněnské. Od sedmdesátých let převládal Kudělkův zájem o barokní architekturu na Moravě, ke kterému dospěl postupně od metodologických studií o podstatě manýristické architektury ve svých raných publikacích. V následujícím desetiletí prováděl sám i s posluchači oddělení dějin umění výzkum (často terénní), jehož cílem bylo zachytit katalogovou formou památky románské architektury na Moravě. Ve všech těchto oblastech sledoval původně zahájený program Václava Richtera, avšak metodicky jej svazoval blíže s pojetím přesné a přesné uměnovědné disciplíny v duchu poválečného metodologického usilování Hanse Sedlmayra. S Václavem Richterem Kudělkou ostatně spojoval i zájem o historiografii a metodologii oboru, jenž se projevil v několika časopiseckých studiích. Oproti svému učiteli se však mnohem intenzivněji zabýval moderním a současným uměním: zajímal se o malířskou práci Bohumíra Matala, Jánuše Kubička a Zdeňka Vohrabala, o architekturu Zdeňka Rozehnal, apod.

Po smrti Alberta Kutala stanul Zdeněk Kudělka v čele oddělení dějin umění Katedry věd o umění. Bylo to však jen na krátko - do roku 1974. Přesto, že později již v čele oddělení nebyl, měl díky vysoké úrovni svých přednášek a díky svému zájmu o studijní výsledky svých posluchačů na univerzitě velkou autoritu. Kromě výkladů opírajících se o svou odbornou specializaci imponoval Kudělka rovněž svými proseminárními cvičeními, v nichž své posluchače se „učil dívat“ na umělecká díla i svými specializovanými přednáškami (např. o svém oblíbeném renesančním architektu Leonu Bat. Albertim).

Na sklonku osmdesátých let byl Kudělka nesporně jedním z nejvýznamnějších historiků umění u nás vůbec. Nebylo proto divu, že roku 1990 po znovuoživení Semináře dějin umění Masarykovy univerzity v Brně se stal jeho prvním vedoucím. Téhož roku byl jmenován profesorem dějin umění a do svého penzionování po skončení školního roku 1991-1992 se příkladně staral o obnovu umělecko-historického školství v Brně, o reformu výuky a radou pomáhal stále rostoucímu počtu studentů přijímaných ke studiu dějin umění.

V devadesátých letech se Kudělka stále vrací ke „svým“ tradičním tématům. Připomeňme jen realizaci velkoryse koncipované výstavy architekta Bohuslava Fuchse, kterou připravil spolu se svou paní dr. Lenkou Kudělkovou nejprve v Brně (v Domě umění) a později v Praze roku 1995. V souvislosti s její přípravou publikoval i určité shrnutí své interpretace nejvýznamnějšího brněnského funkcionalisty metodicky jasnou a zhuťnou studii pro *Bulletin Moravské galerie v Brně*. Opačným pólem jeho zájmu je stále románské období. Počátky brněnského dómu pojednal Kudělka v souvislosti s interpretací nových archeologických a historických nálezů v rozsáhlejší studii pro časopis *Umění* (1995). Zveřejnění korespondence Václava Richtera a Karla Svobody s Vojtěchem Birmbaumem představuje konečně Kudělkovy pokračující historiograficky orientované výzkumy. K nim se zřetelně přimyká i svého druhu „sen“ profesora Kudělkovy: vydat výbor z díla Václava Richtera, který byl na počátku sedmdesátých let již v tisku, ale k jehož vydání později již nedošlo.

Po celá devadesátá léta se však Kudělkovo nezměrné úsilí obíralo snahou vydat již před časem připravený rukopis monumentální syntézy o baroku na Moravě, kterou napsal spolu s Ivo Krskem, Milošem Stehlíkem a Josefem Válkou. Jestliže toto zřejmě nejzávažnější dílo poválečných dějin umění na Moravě vychází letos, je to zásluhou především neúnavné Kudělkovy snahy o nalezení finančních prostředků a o organizaci celého knižního vydání. Tomuto úsilí obětoval profesor Ku-

VARIA

dělka velmi mnoho ze své vlastní badatelské práce v této době. Jeho text však přináší i nové poznatky, které jubilant včlenil do korektur na základě svých stále pokračujících výzkumů. Objevení se této publikace na knižním trhu je proto jistě obzvláště milým dárkem právě jemu, jubilujícímu emeritnímu profesorovi brněnské Masarykovy univerzity. K našemu blahopřání k tak významné publikaci pro dějiny umění na Moravě přidáváme navíc přání hodně zdraví a další badatelské práce.

(Blíže k badatelské metodě Zdeňka Kudělky včetně jeho bibliografie do roku 1985: J. Kroupa, Nad dílem Zdeňka Kudělky, in: *SPFFBU F 30-31, 1986-1987*, s. 7-16. Idem, Jubileum Zdeňka Kudělky. *Umění XXXV*, 1987, s. 180-181).

Jiří Kroupa